

נאמנות בידו 6**1. הר"ן גיטין ב: ד"ה עד אחד נאמן באיסורין מתחילת דבריו עד "וכי תימא פירסה נדה"**

עד אחד נאמן באיסורין פרש"י ז"ל שכל אחד הימניתו תורה על הפרשת תרומה ונקורי הבשר וגיד הנשה ושחיטה ולא היה לו ז"ל לומר כן אלא דבהני אתחזק אסורא וכי תימא הא בידו לתקן וכמו שכתב ז"ל בסמוך אינו נח לי דלישנא דגמרא משמע דכי אמרינן עד אחד נאמן באיסורין היכא דלא איתחזק איסורא אלא אם כן תאמר איתחזק אסורא ובידו לתקן שוה כלא איתחזק איסורא ואין בידו לתקן ופשרה היא זו. אלא מוספרה לה לעצמה נפקא לן דעד אחד נאמן באיסורין וכי תימא פירסה נדה עמו במטה מאי איכא למימר דהא איתחזק איסורא ליתא דכל שראתה טובלת בסוף שבעה יצאת מאיסור' הראשון אלא מיהו אי לאו דעד א' נאמן באיסורין הי' לו לחוש שמא ראתה לאחר מיכן זה נ"ל.

2. גיטין נד: "ת"ר היה עושה עמו" עד "רבא אמר כגון" ורש"י ד"ה נאמן

ת"ר: היה עושה עמו בטהרות, ואמר לו טהרות שעשיתי עמך נטמאו, היה עושה עמו בזבחים, וא"ל זבחים שעשיתי עמך נתפגלו - נאמן; אבל אמר לו טהרות שעשיתי עמך ביום פלוני נטמאו, זבחים שעשיתי עמך ביום פלוני נתפגלו - אינו נאמן. מאי שנא רישא, ומאי שנא סיפא? אמר אביי: כל שבידו נאמן.

3. גיטין נד: "הוא דאתא לקמיה דרבי אמי" עד "אמר ליה רבי ירמיה"

הוא דאתא לקמיה דרבי אמי, אמר ליה: ספר תורה שכתבתי לפלוני, אזכרות שלו לא כתבתים לשמן, אמר ליה: ספר תורה ביד מי? אמר ליה: ביד לוקח, אמר ליה: נאמן אתה להפסיד שכרך, ואי אתה נאמן להפסיד ספר תורה

4. רא"ש גיטין היג אות יא

יג יא כל דבר שהוא בידו של אדם אפי' איתחזק היתירא נאמן עד אחד לטמא ולאסור(ה) ואפי' מכחישו או אמר איני יודע כדתיניא הכא היה עושה עמו בטהרות ואמר לו טהרות שעשיתי עמך נטמאו נאמן ומפרש אביי טעמא הואיל וברשותו הן הרי הן כשלו ונאמן עליהן ולא מטעמא דאי בעי מטמא להו דאי טמאינהו בעי שלומי ועוד דמשמע גבי ס"ת דאי ס"ת ביד לבלר נאמן לומר לא כתבתי אזכרות לשמן(ו) אע"פ שכבר נכתבו ועוד אמרינן בפרק האשה רבה (דף פח א) דאי סבר תורם משלו על של חבירו א"צ דעת משום דבידו לתקנו ואטו בשופטני עסקינן שיתרום מטבלו על של חבירו אלא כיון שבידו לתקנו הוי כבעליו ואפילו תרם משל חבירו:

5. שב שמעתתא ו:ו ד"ה ובט"ז שם העלה "וכן משמע מדברי הרא"ש" עד ד"ה ובש"ע י"ד סימן קכ"ז

ובט"ז שם העלה לדעת הרמ"א דאינו נאמן בניקור הגיד היכא שאינו בידו שימכרנה או יתננה לזה שמעיד עליו, דאז הוא נאמן משום שהוא שלו ואח"כ יחזור ויתננה לנותן ע"ש, ומבואר מדבריו דאדם נאמן על שלו אף שלא היה מעולם בידו ואפילו אתחזק איסורא, וכן משמע מדברי הרא"ש דבעלים נאמנין בשלהן מדכתב טעמא דבידו נאמן משום דכל שבידו הוי ליה כבעלים ע"ש בפרק הנזקין (סי' י"א) ולפי"ז הא דהקשו תוס' ריש פרק האשה רבה פח, א. ד"ה ברי וריש פרק קמא דגיטין ב, ב ד"ה ע"א בהא דאשה נאמנת על הספירה וטבילה דהא אתחזק איסורא ע"ש, ותיפוק ליה דהוי מתורת בעלים, וצריך לומר דבעלים אין להם נאמנות אלא בקנין כספם ולא בשל עצמן. ומיהו קשה מהא דאמרו בפרק האשה רבה יבמות פ"ח א' אי טבל ידיה משום דבידו לתקנו, וכן שם גבי הקדש אי ידיה משום דבידו לפדותו וכיון דבידו אינו אלא משום דהו"ל כבעלים, והתם אי ידיה הא בעלים נאמנין ולמה צריך לטעמא דבידו, וגבי הקדש אפשר לומר כיון דאקדשינהו תו לאו דבעלים הוא ומש"ה צ"ל אי ידיה

בידו לפדותו או למתשל עלי', דכל שבידו אע"ג דלאו דידי' הו"ל כמו בעלים, אבל גבי טבל שאמרו אי דידיה משום דבידו לתקנו ודאי קשה, תיפוק ליה דבעלים נאמנין בשלהן וצ"ע כעת

6. תוספות גיטין ב: ד"ה עד אחד (ד"ה הא') "ושחיטה אע"ג דהשתא" עד "וא"ת ומנא לן"

עד אחד נאמן באיסורין - פי' הקונטרס שהרי האמינה תורה כל אחד ואחד על הפרשת תרומה ושחיטה וניקור הגיד וחלב ולא היה לו להזכיר הפרשת תרומה ושחיטה דבהנהו נאמן אע"ג דאיתחזק איסורא משום דבידו לתקנם כמו שפ"ה בסמוך והכי אמר בהאשה רבה (יבמות דף פח.). **ושחיטה אע"ג דהשתא אין בידו לתקנו מעיקרא היה בידו לשחוט דאם לא כן אמאי מהימן כיון דאיתחזק איסורא דלא מצינו בשום מקום שיצטרך בגדול אחד עומד על גביו ומעשים בכל יום דמהימן אע"ג דלא שייך רוב מצוין אצל שחיטה מומחין הן כגון שנחתך כל הראש ואין בית השחיטה ניכר ומה שאנו סומכין על הנשים בשחיטה אע"פ שאין יודעות הלכות שחיטה כיון שבידה ללמוד לשחוט או להשכיר אחרים שישחטו לה כבידה דמי וא"ת ומנא לן דעד אחד נאמן באיסורין וי"ל דילפינן מנדה דדרשינן בפרק המדיר (כתובות דף עב.) וספרה לה לעצמה וא"ת אם כן אפילו איתחזק איסורא וי"ל דאינה בחזקת שתהא רואה כל שעה וכשעברו שבעה טהורה ממילא ולא איתחזק איסורא וגם בידה לטבול.**

7. הגהות אשר"י חולין א:יד "אבל רבינו אליעזר ממיץ" עד "כדאמרינן פרק" "ומיהו כל זה" עד

"ולרבינו ברוך"

וכן כתב בא"ז דהבודק בנוצה תיפח רוחו ונשמתו מפני שמאכיל טריפות לישראל דאפילו שחט מיעוט הנוצה קורעת ויוצאה ואסור לעסוק בקבורתן של אוכלי טריפות והקשה בא"ז היאך נאמין לשוחט והא עד אחד אינו נאמן באיסורין היכא דאיתחזק איסורא ובהמה בחייה בחזקת איסור עומדת ובשלמא היכא שנמצאת הבהמה שחטה כהוגן אלא שאין ידוע אם מומחה שחטה ואם לאו אמרי' רוב מצוין אצל שחיטה מומחין הן אבל היכא שנתנו לו בשר לאכול ולא ראה בית השחיטה היאך נאמין לו ניוחש שמא הרגה בקופיץ בשלמא היכא שבעצמו אכל איכא למימר שאינו חשוד לאכול נבילות אבל היכא שאחרים אוכלין ולא הוא היאך נאמין לו וליכא למימר דמהימן משום דלא עבר אלפני עור לא תתן מכשול כדמוכח באורך ובא"ז לא תירץ כלום **אבל רבינו אליעזר ממיץ תירץ דהא דאמרינן דעד אחד אינו נאמן היכא דאתחזק איסורא היינו דוקא באנשים ריקים ופוחזים דומיא דשנים שהאמינה תורה כמו שהן ובהיא אין עד אחד נאמן אבל בעד מהימן וכשר סמכין עליה ואפי' אשה כדאמרינן פרק בא סימן ר' ישמעאל מוסר לאמו ור' יוסי ור' יהודה לא פליגי עליה ולא איירי אלא בשאר נשים שהן מן הרוב אבל באמו של ר' ישמעאל מודו ולהכי סמכין נמי בשחיטה בכהן המקריב (א) ובטבילת נדה שאינה יודעת אלא ע"פ אחרים בכולהו סמכין אעד אחד כללו של דבר כל שהוא בחזקת איסור מן התורה אין קטן נאמן ולא אשה ולא גדול דלא מהימן כבי תרי אבל בדרבנן כגון בשר שנמלח שדם מלוח אינו אלא מדרבנן כדאמר זעירי במנחות ויין נסך וכיוצא בו אפילו קטן וכל אדם מהימן כדאמרינן בפרק קמא דפסחים גבי בדיקת חמץ **ומיהו כל זה לפירוש רא"ם דפירש כל שבידו דבר שעתה בידו לתקן אבל לפירוש רבינו תם דבר שכבר היה בידו לא צריכנא לכולי האי ולרבינו ברוך נראה כיון דרוב מצוין אצל שחיטה מומחין הן לא בעינן תרי אע"ג דאיתחזק איסורא. קצת מדברי רבינו ברוך. מרדכי****

8. תוספות חולין ב: ד"ה הכל מתחילת התוס' עד "כדאמרינן פרק"

הכל שוחטין - כתוב בהלכות ארץ ישראל דנשים לא ישחטו מפני שדעתן קלות ואין נראה דאפילו במוקדשין שוחטות לכתחלה כדאמרינן פרק כל הפסולין (זבחים דף לא:): כל הפסולים ששחטו דיעבד אין לכתחלה לא ורמינהי ושחט מלמד שהשחיטה כשרה כו' ומשני הוא הדין דאפילו לכתחלה אלא משום דבעי למיתני טמא במוקדשים דלכתחלה לא תנא נמי ששחטו ולא קאמר משום דבעי למיתני נשים דתנא להו ברישא אלא ודאי משום דנשים שוחטות לכתחלה אפילו במוקדשין והא דלא קתני הכל שוחטין אחד אנשים ואחד נשים כדקתני בתמורה (דף ב.) התם אצטריך למיתנייה כדפירש בריש תמורה משום דכל הפרשה כולה נאמרה בלשון זכר אבל הכא אין חידוש באשה יותר מבאיש ובפרק כל הפסולין (דף לא:): גבי קדשים איצטריך למיתני נשים משום דבשאר עבודות נשים פסולות אפילו כהנות.